

2020-05-07
Ku2020/01153/MD**Kulturdepartementet**Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag till Brottsförebyggande rådet att genomföra Politikernas trygghetsundersökning för mellanvalsåret 2020

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att kartlägga omfattningen och konsekvenserna av trakasserier, hot och våld mot politiskt förtroendevalda under mellanvalsåret 2020. Resultaten ska så långt det är möjligt redovisas könsuppdelat och jämföras med resultaten från de tidigare kartläggningar som Brå har genomfört och redovisat i rapporten Politikernas trygghetsundersökning (PTU).

För uppdragets genomförande får Brå använda 350 000 kronor för 2020. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 1, anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, anslagspost 11. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 30 juni 2020. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 mars 2021.

Brå ska redovisa uppdraget till regeringen (Kulturdepartementet, med kopia till Justitiedepartementet) senast den 10 november 2021. Redovisningen ska lämnas i form av en rapport som ska innehålla en analys med tillhörande kommentarer. Regeringen avser att återkomma med redovisningsdatum för den ekonomiska redovisningen. Regeringen avser att besluta om medel även för 2021 under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet.

Skälen för regeringens beslut

Personer som engagerar sig i samhällsfrågor och som deltar i samhällsdebatten är särskilt drabbade av hot och hat. Regeringens arbete för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat utgår från handlingsplanen Till det fria ordets försvar (dnr Ku2017/01675/D).

Handlingsplanen omfattar tre åtgärdsområden som ska bidra till ett mer systematiskt arbete: ökad kunskap, stöd till dem som utsätts och ett stärkt rättsväsende. Åtgärderna riktar sig till förtroendevalda, journalister, konstnärer, opinionsbildare, forskare och det civila samhällets organisationer.

Brå har på uppdrag av regeringen kartlagt trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda för åren 2011, 2012, 2014, 2016 och 2018 (dnr Ju2011/08862/D, Ju2012/08491/KRIM, Ju2014/05282/D, Ku2016/01675/D och Ku2018/01403/D). Kartläggningarna har redovisats i Politikernas trygghetsundersökning (PTU).

Rapporterna visar att hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda har ökat över tid. Brås senaste kartläggning PTU 2019 (dnr Ku2019/01876/MD) visar att nästan var tredje förtroendevald utsattes för hot, våld eller trakasserier under valåret 2018. Hot och trakasserier är vanligast, framförallt som hot och påhopp via sociala medier. En tredjedel trodde att förövaren tillhörde en politisk extremistgrupp. Majoriteten av dessa uppfattade att förövaren kom från högerextremistiskt håll.

Hot, våld och trakasserier får konsekvenser. Vanligast är att man undviker att engagera sig eller uttala sig i en specifik fråga. Av samtliga förtroendevalda har ungefär var fjärde förtroendevald påverkats i sitt uppdrag, antingen till överväganden eller till faktiska handlingar, på grund av utsatthet eller oro för att utsättas. Av de utsatta förtroendevalda är andelen som upplever att de påverkats 42 procent. Att utsattheten har fått konsekvenser är vanligare bland kvinnor.

Politikernas trygghetsundersökning genomförs vartannat år och utgör ett viktigt underlag för regeringen och för aktörer som arbetar för att förebygga och motverka hot och hat mot förtroendevalda. Dessa rapporter bidrar till ökad kunskap och till ett effektivt arbete på området.

På regeringens vägnar

Amanda Lind

Johanna Granfors

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/KRIM, L5, PO
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM
Finansdepartementet/BA
Kammarkollegiet
Sveriges Kommuner och Regioner